

Polisi Anghenion Dysgu Ychwanegol a Chynhwysiant

Ysgol y Gorlan

Dyddiad Cymeradwyo: Hydref 2018

Dyddiad Adolygu:

1. Diffiniad Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY)¹

Mae'r term ADY (Anghenion Dysgu Ychwanegol) yn cael ei ddefnyddio i ddisgrifio ystod ehangach o anghenion na'r rhai sydd yn cael eu cwmpasu'n draddodiadol dan y term Anghenion Addysgol Arbennig. Gall ADY fod yn fyr-dymor neu'n hir-dymor a gallant godi trwy unrhyw un o'r canlynol:

- Amgylchfyd Dysgu
- Saesneg fel Iaith Ychwanegol (SIY)
- Amgylchiadau Teuluol
- Iechyd ac Anabledd
- Ffactorau Cymdeithasol ac Emosiynol

Gall gefnogaeth ychwanegol ddod o wasanaethau iechyd, gwaith cymdeithasol neu sefydliadau gwirfoddol yn ogystal â thrwy addysg.

2. Beth yw Anghenion Addysgol Arbennig (AAA)?

Bydd tua un o bob pump o blant ag Anghenion Addysgol Arbennig ar ryw adeg yn ystod eu bywyd ysgol. Mae'r gyfraith yn datgan bod gan blentyn Anghenion Addysgol Arbennig (AAA) os yw ef neu hi ag anawsterau dysgu neu ymddygiad sydd angen cymorth arbennig.

Os yw eich plentyn ag anawsterau y maent:

- yn ei chael yn anoddach i ddysgu na'r rhan fwyaf o blant o'r un oedran
- ag anabledd sy'n ei gwneud hi'n anodd defnyddio'r ysgol leol

Gall anawsterau dysgu gael eu hachosi gan:

- anabledd corfforol
- problem gyda golwg, clyw, lleferydd ac iaith
- oedi datblygiadol
- anawsterau emosiynol neu ymddygiad a
- problem feddygol
- anawsterau penodol gyda darllen, ysgrifennu neu fathemateg

3. Nodau

Mae rhoi pob cyfle i ddatblygu gwir botensial pob disgybl yn hanfodol yn ein ysgol. Mae gan bob disgybl yr hawl i gwricwlwm eang a chytbwys gyda mynediad lawn at y Cwricwlwm Cenedlaethol lle'n berthnasol. Gwerthfawrogi pob plentyn a hybir ei hunanwerth. Yr ydym yn meithrinir perthynas agos gyda rhieni / gofalwyr sydd yn chwarae rôl bwysig iawn yn addysg eu plentyn.

---

¹ Mae'r Polisi hwn wedi ei selio ar fframwaith Statudol i'r

Deddf AAA 2001

Côd Ymarfer 2002

Deddf Plant 2004

Cynnwys a Chynorthwyo Disgyblion - Cylchlythyr 47 / 2006

Bydd Deddf AAA 2001 yn cael ei disodli gan ddeddf anfaethedig Llywodraeth Cymru a Chôd Ymarfer newydd yn dellio o'r ddeddf newydd.

Mae'r ysgol yn defnyddio dulliau cynllunio gan ganolbwyntio ar yr unigolyn ac yn dilyn rhaglen trawsnewid Llywodraeth Cymru i ymgorffori'r newidiadau arfaethedig mor esmwyth â phosibl.

Polisi Anghenion Dysgu Ychwanegol 2018 v1-0

Ysgol y Gorlan

4. Amcanion

Ein amcanion fel ysgol yw:

- I adnabod ac i fonitro anghenion unigol ein disgyblion cyn gynted â phosib er mwyn i ni allu darparu ar eu cyfer a chodi eu cyrhaeddiad o fewn eu gallu.
- I gynllunio cwricwlwm effeithiol i gwrdd ag anghenion ychwanegol ein disgyblion a, lle'n addas, i sicrhau bod targedau'r Cynllun Addysg Unigol (CAU) yn benodol, yn fesuradwy, o fewn gallu'r unigolyn, yn realistig ac yn cael eu cyflawni o fewn amser penodedig
- I gydweithio'n agos gyda rhieni / ceidwaid disgyblion sydd ag anghenion dysgu ychwanegol
- I sicrhau bod pawb sydd ynghlwm â'n disgyblion yn ymwybodol o'r gweithdrefnau i adnabod eu hanghenion yn ogystal â'r strategaethau i'w cefnogi ac i'w dysgu'n effeithiol
- I gydweithio'n agos, lle'n briodol, gydag asiantaethau allanol i gefnogi anghenion a darpariaeth disgyblion sydd ag anghenion dysgu ychwanegol.

5. Rolau a Chyfrifoldebau o fewn yr Ysgol

5.1 Rôl y Cydlynnydd ADY

Mae dyletswyddau'r cydlynnydd ADY yn cynnwys:

- Goruchwylio gweithrediad dyddiol polisi ADY yr ysgol
- Cynnal y gofrestr ADY sydd yn ymgorffori'r cofrestrau AAA, SIY a PMG
- Cydlynu darpariaeth disgyblion sydd ag anghenion dysgu ychwanegol
- Cydweithio gyda a chynghori staff dysgu er mwyn eu cynorthwyo i adnabod, i asesu ac i gynllunio ar gyfer anghenion y disgyblion i sicrhau bod pob disgybl yn gwneud cynnydd yn ôl ei allu
- Rheoli athrawon ADY yr adran, cefnogwyr addysgu a chynorthwyyr cefnogi dysgu o fewn yr adran
- Cyfrannu tuag at a, lle'n briodol, arwain datblygiad proffesiynol staff yr ysgol
- Goruchwylio cofnodion holl blant ADY yr ysgol
- Cynnal adolygiadau blynyddol disgyblion sydd â datganiadau AAA neu sydd ar gam GY+ ar y gofrestr AAA
- Mynychu adolygiadau trosglwyddo disgyblion blwyddyn 6 a pharatoi ffeil gwybodaeth i staff yn nodi anghenion y disgyblion (i'w diweddarar ar ddechrau pob blwyddyn academiaidd newydd)
- Ysgrifennu a chyflwyno ceisiadau i Banel Cymedroli yr ALL
- Sicrhau bod yr ysgol yn hysbysu rhieni/gofalwyr am unrhyw benderfyniad am ddarpariaeth ADY sydd wedi cael ei wneud ar gyfer eu plentyn
- Cydweithio gyda rhieni/gofalwyr disgyblion sydd ag anghenion dysgu ychwanegol i sicrhau eu bod yn cael arweiniad clir ar sut y gallant gefnogi anghenion addysgol eu plentyn
- Cyfrannu tuag at hyfforddiant mewn swydd (HMS) staff
- Gweithio gydag asiantaethau allanol gan gynnwys Gwasanaethau ADYaCH a Seicoleg Addysg yr ALL, gwasanaethau iechyd a chymdeithasol a mudiadau gwirfoddol
- Mynychu adolygiadau plant mewn gofal ac adrodd ar eu cynnydd yn yr ysgol gan gynnwys cyfrannu i'w Cynlluniau Addysg Personol (CAP) ddwywaith y flwyddyn
- Gweithio'n agos gyda staff dysgu a chefnogwyr dysgu SIY i sicrhau dysgu a monitro effeithiol o ddisgyblion SIY

5.2 Rôl y Corff Llywodraethol

Mi fydd Corff Llywodraethol yr Ysgol, mewn cydweithrediad â'r pennaeth, yn:

- Cadw trosolwg cyffredinol o ddarpariaeth ADY yr ysgol gan sicrhau bod lefel uchel o ddarpariaeth ar gael i ddisgyblion ADY a bod yr ysgol yn darparu ar gyfer disgyblion ADY yn ôl y Cod Ymarfer Anghenion Addysgol Arbennig (2001)

- Sicrhau bod disgyblion ADY yn cymryd rhan lawn yng ngweithgareddau'r ysgol

6. Adnabyddiaeth, asesiad a darpariaeth

Mae pob athro yn gyfrifol am adnabod disgyblion sydd ag anghenion dysgu ychwanegol a byddant, ynghyd â'r cydlynnydd ADY, yn sicrhau bod disgyblion sydd angen cefnogaeth wahanol neu ychwanegol i'r arfer yn cael eu hadnabod cyn gynted â phosib.

Mae adnabyddiaeth gynnar o ADY yn flaenoriaeth. Bydd yr ysgol yn canfod anghenion disgyblion drwy:

- Dystiolaeth sydd yn deillio o arsylwadau/asesiadau athro
- Ddeall eu gallu, cyrhaeddiad a chynnydd o edrych ar lefelau Cwricwlwm Cenedlaethol disgyblion, eu sgoriau safonedig llythrennedd a rhifedd a sgoriau
- Wybodaeth o ysgolion blaenorol
- Wybodaeth gan rieni/ofalwyr.

Prif ddulliau'r ysgol o ddarparu ar gyfer anghenion dysgu ychwanegol yw:

- Addysg lawn-amser yn nosbarthiadau'r prif ffrwd gyda chymorth a chefnogaeth ychwanegol gan athrawon trwy wahaniaethau esboniadau, tasgau a'r deilliannau disgwylidig
- Sesiynau ymyrraeth gyda chymhorthydd dysgu
- Hyfforddiant llythrennedd, rhifedd a Chynhwysiad gan y Tîm Integredig
- Cefnogaeth o fewn y dosbarth
- Cefnogaeth gan arbenigwyr o fewn y dosbarth neu fel rhan o raglen ymyrraeth
- Mentora (gyda'r ddarpariaeth yn cael ei theilwra yn ôl yr angen)

7. Mae cefnogaeth ADY yn gweithredu ar dair lefel:

7.1 Monitro

Ar y lefel hon mae pryderon wedi cael eu codi a'u trafod. Mae athrawon yn ymwybodol o anghenion y disgybl ond does yna ddim gweithred bellach tu hwnt i ddysgu gwahaniaethol priodol. Bydd y disgybl yn parhau i gael ei fonitro ac adolygir y sefyllfa yn ystod cyfarfodydd staff / sgysiau anffurfiol tan nad ydynt bellach yn achos pryder neu nes i'w hanghenion warantu Gweithredu Ysgol.

7.2 Gweithredu Ysgol

Pan fydd yr athro neu'r cydlynnydd ADY yn adnabod plentyn ag ADY bydd yr athro yn darparu ymyrraeth sydd yn ychwanegol i'r hyn sydd yn digwydd fel rhan o gwricwlwm gwahaniaethol arferol yr ysgol. Gelwir hyn yn **Gweithredu Ysgol (GY)**. Rhesymau dros roi disgybl ar gam Gweithredu Ysgol yw canlyniadau is na'r cyfartaledd yn llythrennedd a rhifedd neu bryder, ynghyd â thystiolaeth, am blentyn sydd, er iddo gael cyfleoedd dysgu wedi'u gwahaniaethu, yn:

- Gwneud cynnydd isel iawn neu ddim cynnydd o gwbl er i ddulliau dysgu cael eu targedu tuag at wendid penodol y disgybl
- Dangos anhawster i ddatblygu sgiliau llythrennedd neu rifedd sydd yn arwain at gyrhaeddiad isel mewn rhai ardaloedd o'r cwricwlwm
- Dangos anawsterau emosiynol neu ymddygiadol parhaus sydd heb wella er y defnydd o dechnegau i reoli ymddygiad
- Cael problemau sensori neu gorfforol, ac yn parhau i wneud cynnydd isel iawn neu ddim cynnydd o gwbl er y ddarpariaeth o gyfarpar arbenigol
- Cael anawsterau cyfathrebu a/neu ryngweithio ac yn parhau i wneud cynnydd isel iawn neu ddim cynnydd o gwbl er y ddarpariaeth o gwricwlwm gwahaniaethol

Bydd y cydlynnydd ADY a'r athrawon yn adolygu'r dulliau i'w cymryd, bydd Cynllun Datblygu Unigol (CDU) yn cael ei greu trwy ymgynghori â rhieni. Bydd y CDU yn cael ei adolygu'n rheolaidd yn dibynnu ar yr angen, o leiaf unwaith y flwyddyn. Gellir diddymu CDU disgybl sydd wedi gwneud cynnydd sylweddol a'i gadw ar restr monitro'r Adran ADY. Mae CDU yn cael eu hadolygu'n rheolaidd gan yr athro dosbarth a'r cydlynnydd ADY. Bydd yr athro dosbarth neu/a'r

Cydlynnydd ADY fel arfer yn cynnal cyfarfodydd gyda rhieni. Rôl y cydlynnydd ADY parthed CDU yw sicrhau eu bod yn cael eu hadolygu fel y cytunwyd ac i gydlynu ymateb o'r ysgol os oes angen sgrinio pellach, cyngor, adroddiad Seicolegydd Addysg neu gefnogaeth bellach o asiantaeth allanol.

7.3 Gweithredu Ysgol a Mwy

Os bydd anghenion disgybl yn gwarantu ymyrraeth gan asiantaethau allanol bydd hyn yn cael ei drefnu gan y Cydlynnydd ADY fel y gallant gynghori ar dargedau a strategaethau i gefnogi, cynnal asesiadau arbenigol i gynorthwyo gyda'r broses o gynllunio ac i fesur cynnydd y disgybl, rhoi cyngor ar ddefnyddio strategaethau neu adnoddau newydd/arbenigol ac, mewn rhai achosion, darparu cefnogaeth ar gyfer gweithgareddau penodol. Rhesymau dros roi disgybl ar gam Gweithredu Ysgol a Mwy yw bod disgybl, er iddo gael cefnogaeth Gweithredu Ysgol, yn:

- Parhau i wneud cynnydd isel neu ddim cynnydd o gwbl mewn manau penodol dros gyfnod hir
- Parhau i weithio ar lefel Cwricwlwm Cenedlaethol tipyn yn is na'i gyfoedion
- Parhau i gael anawsterau i feithrin sgiliau llythrennedd a rhifedd
- Cael anawsterau emosiynol neu ymddygiadol sydd yn ymyrryd yn sylweddol ac yn rheolaidd ar ddysgu'r disgybl eu hunan neu ar ddysgu'r dosbarth yn gyffredinol
- Gwarantu cyfarpar arbenigol ychwanegol neu ymweliadau/cyngor rheolaidd gan wasanaeth arbenigol oherwydd anghenion corfforol neu sensori
- Parhau i gael anawsterau cyfathrebu neu rhyngweithio sydd yn effeithio'r datblygiad o berthnasau cymdeithasol ac sydd yn rhwystr amlwg i'w ddysgu.

Gall yr arbenigwr allanol weithio mewn rôl gynghorol, cynnig asesiadau arbenigol ychwanegol neu gall fod yn rhan o addysg y disgybl. Bydd y CDU yn gosod strategaethau newydd i gefnogi cynnydd y disgybl a bydd rhain, lle'n bosib, yn cael eu gweithredu o fewn y dosbarth dysgu.

8. Cais am asesiad statudol ²

Pan fu pryder difrifol am ddisgybl gall rieni/ceidwaid neu'r ysgol wneud cais i'r ALL am asesiad statudol. Mae'r broses yn golygu bod yr ALL yn cydweithio gyda rhieni, yr ysgol a, lle'n briodol, unrhyw asiantaethau eraill er mwyn penderfynu a oes angen gwneud asesiad statudol. Petae'r dystiolaeth yn dangos cynnydd isel iawn neu braidd dim cynnydd wedi i'r ysgol ac arbenigwyr allanol gymryd camau penodol i gwrdd â'r anghenion gan awgrymu na ellir cwrdd â'r anghenion gydag adnoddau arferol ysgolion prif ffrwd fydd yr ALL yn ystyried asesiad statudol o anghenion y disgybl. Gall yr ALL benderfynu bod angen datganiad i gwrdd ag anghenion addysgol y disgybl oherwydd lefel yr anhawster neu natur y darpariaeth sydd ei angen.

Datganiad – Petae'r ALL yn penderfynu bod angen cymorth tu hwnt i'r hyn gall yr ysgol a / neu'r Gwasanaeth ADY a Ch ei gynnig yna bydd yn llunio Datganiad gan nodi targedau a'r cymorth mae'r disgybl yn deilwng. Cyfrifoldeb yr ysgol yw adolygu'r Datganiad cyn pen blwydd o'r dyddiad cyhoeddi. Bydd targedau tymor byr yn cael eu gosod i ddisgyblion sydd â datganiad ar ôl trafod gyda rheini/gofalwyr a'r disgybl a bydd rhain yn adlewyrchu'r targedau sydd yn y datganiad. Bydd y targedau yn cael eu gosod o fewn CAU a byddant yn cael eu gweithredu, lle'n bosib, yn y dosbarth dysgu.

9. Trefniadau mynediad i ddisgyblion sydd ag ADY

Ni cheir trefniadau mynediad gwahanol ar gyfer disgyblion ADY ond mae'n hanfodol bod gan yr ysgol yr adnoddau a'r cyfleusterau i gwrdd ag anghenion y disgybl a bod y Gwasanaeth Seicoleg Addysgol yn medru cynghori ar y darpariaeth orau lle'n briodol.

Bydd y cydlynnydd ADY yn gweithio'n agos gyda'r ysgolion cynradd cyn i ddisgyblion drosglwyddo i'r ysgol hyn. Bydd y cydlynnydd ADY yn mynychu Adolygiadau Blynyddol disgyblion blwyddyn 6 sydd â datganiad neu GY+ (ac, ar gais

² Mae'r Awdurdod Addysg Lleol wedi cychwyn mabwysiadu Cynlluniau Datblygu Unigol a dulliau cynllunio canolbwyntio ar yr unigolyn.

rhiant/ysgol, adolygiadau blynyddol disgyblion blwyddyn 5). Rhoddir gyfle i rieni i ymweld â'r ysgol ac i drafod darpariaeth. Rhoddir cyfleoedd i ddisgyblion i ymweld â'r ysgol yn rheolaidd.

10. Datblygiad Proffesiynol

Bydd y cydlynnydd ADY yn monitro a gwerthuso'n darpariaeth er mwyn adnabod, gyda mewnbwn y pennaeth, anghenion datblygiad proffesiynol ein staff. Lle'n briodol bydd hyn yn gysylltiedig â Chynllun Gwella'r Ysgol ac/neu amcanion Rheoli Perfformiad. Bydd staff sydd yn mynychu cyrsiau yn rhaeadru'r wybodaeth yn ystod cyfarfodydd staff neu gyfarfodydd adrannol. Bydd effeithiolrwydd datblygiad proffesiynol yn cael ei fonitro a'i werthuso gan y cydlynnydd ADY gan gyfeirio at hyn yn hunanwerthusiad yr adran. Bydd y cydlynnydd ADY yn cyfarfod yn dymhorol gyda gwasanaeth anghenion ychwanegol yr ALI a chydlynwyr ADY ysgolion eraill.

11. Cysylltiadau gyda Rhieni a Gofalwyr

Fel adran, credwn yn gryf bod mewnbwn rhieni a gofalwyr yn hollbwysig i lwyddiant ein disgyblion. Mae gennym bolisi drws agored. Mae croeso i rieni ffonio neu ymweld â'r ysgol er mwyn trafod pryderon neu gynydd.

12. Cysylltiadau gyda Gwasanaethau Cefnogol yr ALI ac Asiantaethau Allanol

Mae'r Ysgol yn gweithio'n agos gyda gwasanaethau cefnogol yr ALI ac asiantaethau allanol er mwyn sicrhau ein bod yn darparu'n briodol ar gyfer disgyblion sydd ag anghenion dysgu ychwanegol. Os bydd angen cysylltu ag asiantaethau allanol bydd y Cydlynnydd Anghenion Dysgu Ychwanegol, fel arfer, yn gwneud y trefniadau angenrheidiol gan drafod gyda rheini/ofalwyr. Gall yr asiantaethau gynnwys:

- Gwasanaeth Therapi Iaith a Llafaredd
- Gwasanaeth Seicoleg
- Gwasanaeth Saesneg fel iaith Ychwanegol
- Gwasanaeth Troseddau Ieuencid
- Tîm Plant Anabl
- Tîm Cefnogaeth Ymddygiad
- Gwasanaeth Therapi Galwedigaethol
- Gwasanaeth Ffisiotherapi
- Gwasanaeth Nyrs Clefyd y Siwgr
- Gwasanaeth Nyrs Ysgol
- Gwasanaeth Namau Clyw a Golwg
- CAMHS
- Gyrfa Cymru
- Gwasanaethau Cymdeithasol

13. Adolygu a Chynnal Gweithdrefnau ADY

Adolygir gweithdrefnau ADY trwy:

- Gynnal hunanwerthusiad blynyddol o'r darpariaeth ADY
- Adnabod meysydd allweddol i'w datblygu yng nghynllun gwella'r adran ADY

14. Gweithdrefnau cwynion

Os oes gan rieni/ofalwyr gwyn parthed darpariaeth eu plentyn dylid trafod hyn gyda'r cydlynnydd ADY yn y lle cyntaf. Os nad yw hyn yn llwyddiannus dylid cyfeirio'r mater at y Pennaeth. Os na cheir datrysiad dylid cysylltu â'r llywodraethwr sydd â chyfrifoldeb am ADY. Os na cheir datrysiad dylid cysylltu â Chadeirydd y Llywodraethwyr ac, yn olaf, gyda'r Awdurdod Lleol.

Llofnodwyd ar ran Cadeirydd y Llywodraethwyr: _____

Dyddiad: _____